DECOLONIAL INTERNATIONAL NETWORK

Is de Bolivariaanse revolutie in Venezuela ten einde?

Sandew Hira,
Den Haag, 31 augustus 2026

Inleiding

Ik ben een fervent voorstander van de Bolivariaanse Revolutie. Ik heb het geluk gehad Venezuela een paar keer te bezoeken en de ontwikkeling van de revolutie uit de eerste hand mee te maken. Voor anti-imperialistische revolutionairen zijn de ontwikkelingen in Venezuela sinds de aanval op Caracas op 3 januari verbijsterend geweest.
Op 3 januari leidde een brute Amerikaanse aanval tot de dood van honderden Venezolanen en Cubanen en de ontvoering van Nicolás Maduro en Cilia Flores.
Op 5 januari heeft het Hooggerechtshof van Venezuela vicepresident Delcy Rodríguez opgedragen de presidentiële bevoegdheden als interim-president op zich te nemen.
Vanaf 8 januari begon Venezuela met het vrijlaten van politieke gevangenen.
Op 21 januari bevestigde Rodríguez overeenkomsten met de VS voor de verkoop van Venezolaanse olie ter waarde van 500 miljoen dollar, waarvan Venezuela 300 miljoen dollar ontvangt.
Op 29 januari keurde het Venezolaanse parlement een hervorming van de Koolwaterstoffenwet goed om buitenlandse investeringen aan te trekken.
Op 30 januari stelde Delcy Rodríguez een algemene amnestiewet voor om „de wonden te helen“ die waren achtergelaten door de politieke confrontatie in de periode vanaf 1999, toen Hugo Chávez aan de macht kwam.
Op 31 januari arriveerde de Amerikaanse ambassadeur Laura Dogu in Caracas en heropende zij de Amerikaanse diplomatieke missie in Venezuela, die zeven jaar lang gesloten was geweest.
Op 21 februari verlieten Cubaanse veiligheidsadviseurs en artsen Venezuela. De Venezolaanse olieleveringen aan Cuba zijn feitelijk stopgezet. Jarenlang voorzag Venezuela Cuba van zwaar gesubsidieerde aardolie. Op het hoogtepunt onder Chávez verscheepte Venezuela ongeveer 100.000 vaten per dag naar Cuba.
Op 4 maart veroordeelde Delcy Rodríguez tijdens een telefoongesprek met de president van de VAE, sjeik Mohamed bin Zayed Al Nahyan, de Iraanse aanvallen op de VAE en andere landen in de regio en bevestigde zij de solidariteit van Venezuela met de VAE bij alle maatregelen ter waarborging van de veiligheid, stabiliteit en de veiligheid van de bevolking van de VAE. Op 28 februari lanceerden de Verenigde Staten en Israël vanuit bases in de Golfstaten gecoördineerde grootschalige aanvallen op Iran. Iran nam wraak.
Op 6 maart verleende Trump een vergunning waarmee Amerikaanse bedrijven goud mogen kopen van Minerven, het staatsgoudbedrijf van Venezuela.
Op 24 juni werd Venezuela getroffen door twee krachtige aardbevingen kort na elkaar, die wijdverspreide schade veroorzaakten.
Op 1 juli kondigde Venezuela officieel de aankomst aan van een Israëlische technische missie van het zionistische leger om te helpen bij structurele beoordelingen en het herstel na de aardbeving.
Op 10 juli beschreef de Israëlische premier Benjamin Netanyahu de humanitaire missie in het openbaar niet alleen als een missie om Venezuela weer op te bouwen, maar ook als een missie om „de betrekkingen te herstellen“. Op 4 augustus riep een tweepartijengroep van Amerikaanse senatoren op tot verkiezingen in Venezuela, de vrijlating van politieke gevangenen en de bescherming van kandidaten.
Op 6 augustus startten de regering en de oppositie een proces van nationale dialoog. Jorge Rodríguez, voorzitter van de Nationale Assemblee, leidt de regeringsdelegatie; Dinorah Figuera, een aanhanger van Juan Guaidó, vertegenwoordigt de oppositie.
Op 11 augustus kondigden Venezuela en Israël gezamenlijk een regeling aan voor het verlenen van consulaire diensten en kwamen zij overeen de bilaterale technische samenwerking voort te zetten.

Op 12 augustus kwamen de regering-Rodríguez en een delegatie van de oppositie gezamenlijk overeen om het Venezolaanse goud bij de Bank of England (31 ton met een waarde van ongeveer 4 miljard dollar), voornamelijk om de wederopbouw na de aardbevingen van juni te financieren. Volgens de voorstellen die momenteel worden besproken, zouden de opbrengsten kunnen worden ondergebracht in regelingen waarbij
toezicht van het Amerikaanse ministerie van Financiën en internationale controle.
Op 25 augustus kondigde Rodríguez aan dat de Venezolaanse olieproductie ongeveer 1,23 miljoen vaten per dag bedraagt, het hoogste niveau sinds februari 2019.
Op 28 augustus sloten Venezuela en de VS een nieuwe olieovereenkomst, waardoor een aan de VS gelieerd consortium enorme invloed krijgt op de exploitatie van meer dan 65 miljard vaten aan bewezen Venezolaanse reserves.

Is de Bolivariaanse Revolutie ten dode opgeschreven?

Als ik naar de hierboven beschreven ontwikkelingen kijk, kan ik me niet onttrekken aan het gevoel van woede en frustratie over het verraad aan de steun voor de anti-imperialistische revoluties die Chávez en Maduro al decennia lang hebben gepropageerd. Toch wil ik verder kijken dan deze emoties en proberen te begrijpen wat er werkelijk aan de hand zou kunnen zijn in het land van Simón Bolívar, en beoordelen of er sprake is van verraad of van iets anders.
Wat moeten we denken van al deze ontwikkelingen in Venezuela? Is het land in feite opnieuw gekoloniseerd door de VS? Is de Bolivariaanse Revolutie ten einde?
Mijn korte antwoord en stelling luidt: de Bolivariaanse Revolutie is niet ten onder gegaan, maar heeft een zware klap gekregen door de brute aanval op 3 januari en de daaropvolgende druk van de regering-Trump. Ze heeft een tactische nederlaag geleden, maar heeft nog steeds de mogelijkheid om zich te herstellen en dit om te zetten in een strategische overwinning; de weg daar naartoe is echter lang en moeilijk.
Hier volgen mijn argumenten ter ondersteuning van mijn stelling.

1. De Amerikaanse aanvallen zijn een tactische nederlaag, geen strategische nederlaag, maar toch

Het algemene patroon van Amerikaanse militaire interventies in de vorm van door de CIA gesteunde staatsgrepen is als volgt. De interventie of staatsgreep is de eerste stap in het vernietigen van een revolutie. De volgende stap is het vernietigen van de staatsinfrastructuur van de progressieve regering. De laatste stap is het aanstellen van mensen uit het oude regime om de staat te besturen.
In Indonesië werd de regering van Soekarno, gesteund door de Communistische Partij van Indonesië (PKI), ten val gebracht. De PKI was een van de grootste communistische partijen ter wereld. De partij werd fysiek vernietigd door de systematische moord op 500.000 tot 1.000.000 miljoen leden en sympathisanten. Generaal Soeharto werd uiteindelijk president en vestigde een meedogenloze nieuwe orde die tot 1998 standhield.
De militaire staatsgreep in Chili leidde tot de moord op duizenden leden van linkse partijen en de fascistische machtsovername door het leger.
De Amerikaanse militaire aanval op 3 januari leidde niet tot de vernietiging van de staatsinfrastructuur van de Bolivariaanse regering. Er bestaat een heel netwerk van oppositieleiders binnen en buiten Venezuela. De meest prominente leider is María Corina Machado, die de Nobelprijs voor de Vrede 2025 ontving. Zij reikte de medaille uit aan de Amerikaanse president Donald Trump na de Amerikaanse aanvallen van 2026 op Venezuela en de ontvoering van Maduro en Flores. Maar geen van deze mensen werd aangesteld om de macht over te nemen. Het leger, de politie en de inlichtingendiensten die onder controle staan van de chavisten zijn niet ontmanteld.
Als men alleen al naar deze feiten kijkt, kan men niet stellen dat de Amerikaanse aanval een strategische overwinning was. De belangrijkste doelstellingen – namelijk het vernietigen van de infrastructuur van de Bolivariaanse staat – zijn niet bereikt. Het was een tactische nederlaag, geen strategische nederlaag van de Bolivariaanse revolutie.
Dit betekent dat de strijd nog lang niet voorbij is. Die is pas voorbij bij een strategische nederlaag, en die zal meer lijken op het scenario in Chili dan op de huidige situatie in Venezuela.
De tactische nederlaag gaat gepaard met offers. Het hierboven geschetste beleid staat haaks op de waarden van de Bolivariaanse Revolutie. Het zijn de offers die worden gebracht om de staatsmacht te behouden. De vraag is nu: ondermijnen deze offers de

basis van de revolutie, of zijn ze nodig om betere voorwaarden te scheppen om verder te gaan met de strijd van het chavisme? De tijd zal het leren, maar de praktijk zal het uitwijzen.

2. Een zeldzame kans in de geschiedenis: een tactische nederlaag omzetten in een strategische overwinning. Ik weet dat het vreemd klinkt, maar ik geloof echt dat de Amerikaanse aanval, die geen strategische overwinning voor de VS heeft opgeleverd, de deur kan openen voor een strategische overwinning van de Bolivariaanse Revolutie. Laat me dit toelichten.
Een van de grootste uitdagingen voor de Bolivariaanse Revolutie lag op economisch gebied. Door de systematische economische boycot en sabotage werd het voor de Venezolaanse bevolking moeilijk om economisch het hoofd boven water te houden. Dit had wel eens tot de ondergang van de revolutie kunnen leiden, aangezien de verkiezingsoverwinningen van de chavisten niet overweldigend waren, met een marge van doorgaans tussen de 5 en 10%. De belangrijkste troef in de hand van de oppositie was de dreiging van Amerikaanse interventie met als doel het hele systeem ten val te brengen. De Amerikaanse aanval heeft plaatsgevonden, waarbij 100 mensen omkwamen en de president en zijn vrouw werden ontvoerd. Toch heeft het systeem het overleefd en zweven twee belangrijke troeven van de oppositie nu in de lucht: mogelijke economische welvaart en legitieme verkiezingen.
In de Amerikaanse propaganda wordt beweerd dat de VS zeggenschap hebben over de economische hulpbronnen van Venezuela. In haar toelichting op de overeenkomst met de Amerikaanse president benadrukte Rodriguez dat Venezuela het eigendom en de soevereiniteit over zijn natuurlijke hulpbronnen zal behouden. De overeenkomst gaat dus niet over een overdracht van zeggenschap, maar over gedeelde verantwoordelijkheid bij de ontwikkeling van de economische basis van Venezuela: de olie-industrie. De inkomsten voor Venezuela zullen enorm zijn. Het land zal naar verwachting 209 miljard dollar ontvangen in het kader van de energieovereenkomst, uitgaande van een gemiddelde prijs voor ruwe olie van 65 dollar per vat. Het huidige bbp bedraagt 111 miljard dollar. De huidige prijs ligt rond de 88 dollar. Voor Venezuela zal de uitdaging erin bestaan de olie-inkomsten om te zetten in economische voordelen op de lange termijn, zoals de wederopbouw van de openbare infrastructuur, de versterking van niet-oliegerelateerde industrieën en het creëren van mechanismen om ervoor te zorgen dat de inkomsten de bredere bevolking ten goede komen.
De Amerikanen hebben nog steeds de touwtjes in handen wat betreft het boycotbeleid en kunnen op elk moment besluiten sancties op te leggen of op te heffen. De overeenkomst waarbij de VS Venezolaanse olie verkoopt en bepaalt welk deel naar Venezuela gaat, vormt in feite een inperking van de soevereiniteit van Venezuela.
Nu de economische boycot in de toekomst zal overgaan in economische samenwerking en er uitzicht is op een grote verbetering van het welzijn van de bevolking, doet zich een historische kans voor op groeiende massale steun voor de Bolivariaanse Revolutie in de toekomst. Dat zou een tactische nederlaag omzetten in een strategische overwinning. Het hangt allemaal af van de vraag of de overeenkomst kan leiden tot de verwachte enorme inkomsten en of de regering deze inkomsten kan gebruiken om de economische situatie van de bevolking drastisch te verbeteren.
De tweede grote uitdaging voor het chavisme is om via verkiezingen de controle over de staat te behouden. In Venezuela worden verkiezingen gehouden voor zes bestuursorganen: het presidentschap (ambtstermijn van zes jaar), de Nationale Assemblee (vijf jaar), de deelstaatregeringen (vier jaar), de wetgevende raden van de deelstaten (vier jaar), het gemeentebestuur (vier jaar) en de gemeenteraden (vier jaar). De laatste presidentsverkiezingen vonden plaats op 28 juli 2024; die voor de Nationale Assemblee, de deelstaatregeringen en de wetgevende raden van de deelstaten op 25 mei 2025; en die voor de gemeentebesturen en de gemeenteraden op 27 juli 2025.
Over vier jaar vindt de nieuwe verkiezingscyclus plaats. Als de chavisten de staatsmacht weten te behouden, zullen ze in staat zijn om zich aanzienlijk te herstellen van de tactische nederlaag op 3 januari. Maar in die situatie zullen de VS het moeilijk hebben om de legitimiteit van de verkiezingen aan te vechten.

De Bolivariaanse Revolutie weer opbouwen en voorbereidingen treffen voor een nieuwe fase

Venezuela bevindt zich in een bijzondere fase van zijn geschiedenis. De Amerikanen hadden voor 3 januari een aanval in twee fasen gepland. De eerste fase bestond uit de ontvoering van Maduro en Flores, waarbij 100 mensen om het leven zouden komen. De tweede fase zou bestaan uit een grootschalig bombardement op Caracas en andere grote steden in Venezuela. Na de eerste fase belden de Amerikanen Delcy Rodríguez op en vertelden haar dat ze vijftien minuten had om te beslissen: ofwel onderhandelingen starten, ofwel de gevolgen onder ogen zien

van de tweede aanval. Ze kreeg een lijst met de steden die zouden worden gebombardeerd, waarbij naar schatting 70.000 mensen zouden kunnen omkomen.
Waarom nam de Amerikaanse gangster de moeite om Rodriguez te bellen en om onderhandelingen te vragen? Waarom gingen ze niet over tot de tweede fase? Het antwoord is simpel: de tweede fase zou geen garantie bieden dat de staat zou instorten, noch zou deze leiden tot een alternatieve regering. Het zou een periode van geweld en instabiliteit kunnen inluiden die de revolutie meer dan ooit zou kunnen radicaliseren.
De Bolivariaanse leiders waren niet voorbereid op een dergelijke chantage, noch op een oorlog die verwoestende gevolgen voor het land zou kunnen hebben.
Het compromis dat het aanging, hield in dat het een deel van zijn soevereiniteit opgaf, met name op het gebied van het buitenlands beleid, maar toch de staatsmacht behield en zich aanpaste aan de nieuwe situatie.
De grootste vraag voor de Chavisten is: accepteren ze een strategische nederlaag en geven ze de strijd om het herstel van de volledige soevereiniteit op, of kunnen ze een manier vinden om de beweging na een tactische nederlaag weer op te bouwen en zich voor te bereiden op de volgende ronde van confrontaties met de Amerikanen? De Amerikanen hebben geen controle over de strijdkrachten en de inlichtingendiensten, twee cruciale onderdelen van de veiligheidsstructuur van het staatsapparaat. Ze zullen de status quo niet ongewijzigd laten. In de komende jaren zullen er nieuwe confrontaties met de VS plaatsvinden die wreed en bloedig zullen zijn. Hoe zal dat eruitzien? Wat is het plan van de Chavisten, als dat er al is? Als er geen plan is, hoe verloopt dan het denkproces om zo'n plan te ontwikkelen?
Na de oorlog tussen Irak en Iran ontwikkelde Ali Khamenei, die toen militair bevelhebber was, een langetermijnvisie voor de strijd tegen het imperialisme in West-Azië. Hij stelde dat de VS en de zionisten in de komende decennia na de oorlog hun ambitie om de Islamitische Revolutie volledig te vernietigen nooit zullen opgeven. Vroeg of laat zal er een laatste aftelling plaatsvinden in de vorm van een totale oorlog, een militaire confrontatie die ofwel uitmondt in een brute verplettering van de Islamitische Revolutie, ofwel in de verdrijving van de Amerikaanse macht uit West-Azië. En na die verdrijving zal de ineenstorting van de apartheidsstaat Israël volgen. Om zich voor te bereiden op die oorlog, die nu feitelijk al gaande is, moest Iran beginnen met de bouw van ondergrondse steden voor de productie van geavanceerde wapens en de opbouw van een vervangbare commandostructuur. In politiek opzicht is het noodzakelijk om de bevolking te verenigen voor het laatste aftellen. Dit is van het grootste belang. Iran wint nu de oorlog met deze visie.
Ik zie vier grote taken op de weg naar het herstel van de soevereiniteit en de wederopbouw van de Bolivariaanse Revolutie.
Ten eerste moet de steunbasis van het volk voor de revolutie weer worden opgebouwd. Bij elke verkiezing zal dit een grote test zijn voor de Chavista-partij. Zijn zij in staat een groot deel van de bevolking ervan te overtuigen dat zij de beste partij zijn om de belangen van het Venezolaanse volk te behartigen? Uiteindelijk gaat het om het waarborgen van de sociale en economische belangen van de bevolking. Nu de vooruitzichten voor economische groei veelbelovend zijn, kan de partij dan aantonen dat zij onder deze omstandigheden de economie in de samenleving het beste kan beheren in het belang van de massa's?
Ten tweede gaat het om het verenigen van een verdeelde partij. Internationale aanhangers van de Bolivariaanse Revolutie zijn geschokt door de concessies die aan de VS zijn gedaan op het gebied van de internationale politiek (Palestina, Cuba, Iran). Ik kan me voorstellen dat de emoties binnen de partij nog heviger zijn. Deze concessies zullen leiden tot grote ontevredenheid over de Chavista-beweging. Wordt deze ontevredenheid opgelost door discussie binnen de partij, of zal een groep in actie komen om de partij te splitsen en de strijd tegen het Bolivariaanse leiderschap naar de straat te brengen? De ervaringen in Grenada en Bolivia hebben aangetoond dat het splitsen van de beweging alleen maar zal leiden tot de totale vernietiging van de revolutie. „Verenigd staan we sterk, verdeeld gaan we ten onder" is meer dan alleen een slogan die ons moet herinneren aan het belang van eenheid.
Het derde punt is de visie op de toekomst. Dit vereist een duidelijke theoretische analyse van hoe we moeten kijken naar nationale en socialistische revoluties in de 21e eeuw en met name tijdens het verval van het westerse imperium. Ik werk aan een boek over het theoretiseren van de ervaring van de economische transformatie van China. Ik behandel verschillende vragen:

1. Wat is de theoretische basis van de transformatie en in hoeverre is deze verenigbaar met het marxisme? Hoe relevant is het marxisme voor het begrijpen van de transformatie?

2. Zijn er andere, betere theoretische kaders om de transformatie te analyseren?
3. Wat zijn vanuit theoretisch oogpunt de maatschappelijke, (geo)politieke en culturele implicaties van deze transformatie?
4. Welke theoretische lessen kunnen we trekken uit de Chinese ervaring?

Terwijl ik veel theorieën heroverweeg, kom ik tot de conclusie dat het, in tegenstelling tot de marxistische theorie van de klassenstrijd, onder bepaalde omstandigheden mogelijk is om een revolutie tot stand te brengen die economische welvaart centraal stelt en zo de deur kan openen voor buitenlandse investeringen om de economie te ontwikkelen, zoals China heeft aangetoond. Het boek verschijnt begin volgend jaar en zal gratis beschikbaar zijn.
Ik ben van mening dat de heropbouw van de Bolivariaanse Revolutie meer inhoudt dan het uitstippelen van pragmatisch beleid in een periode van voortdurende druk vanuit de VS. Het gaat ook om het leggen van een sterke theoretische basis voor dit beleid. Om deze redenen ben ik ervan overtuigd dat de Bolivariaanse Revolutie nog steeds leeft en uitzicht biedt op een betere toekomst.
De laatste taak is de voorbereiding op een laatste aftelling. Hoe zullen de komende decennia er voor Venezuela uitzien? Hoe zal een laatste aftelling eruitzien? Een nieuwe militaire invasie gericht op het ontwortelen van de militaire, politieke, sociale, culturele en ideologische infrastructuur van de Bolivariaanse Revolutie? Dit zal een wrede en zeer bloedige aangelegenheid worden.
Zijn er andere opties? Zal de „echte“ chavistische stroming zich afsplitsen en een nieuwe politieke partij oprichten? Wat zal hun visie zijn op een laatste aftelling?

De rol van de internationale solidariteitsbeweging met Venezuela

De Bolivariaanse Revolutie maakt moeilijke tijden door. Ook de internationale solidariteitsbeweging met Venezuela maakt moeilijke tijden door, vooral wat betreft het begrijpen van wat er in Venezuela gebeurt. De reputatie van Venezuela als anti-imperialistisch land heeft een zware klap gekregen. De Iraanse president Masoud Pezeshkian zei dat Iran geen Venezuela is, waarmee hij op de een of andere manier suggereerde dat Venezuela laf heeft gehandeld door niet terug te vechten. Ook de Iraanse minister van Buitenlandse Zaken, Abbas Araghchi, zei dat Iran geen Venezuela was in de strijd tegen de Verenigde Staten. Deze opmerkingen zijn kwetsend voor Venezuela, maar ze weerspiegelen de achteruitgang van de reputatie van de chavisten in de ogen van de anti-imperialistische beweging.
Een land dat alle reden heeft om teleurgesteld te zijn in Venezuela is Cuba. Op een moment dat Cuba de zwaarste periode uit zijn hele geschiedenis doormaakt en 30 van zijn burgers zijn omgekomen bij het verdedigen van Maduro en Flores, moet het schokkend zijn om te zien hoe Venezuela Cuba in de steek heeft gelaten en steeds nauwer gaat samenwerken met Amerika.
Ik begrijp deze emoties volkomen, maar ik denk dat dit juist het moment is waarop Venezuela meer dan ooit behoefte heeft aan internationale solidariteit. Wij, die buiten Venezuela wonen en niet voortdurend een geweer op ons hoofd gericht hebben, zijn niet in de positie om Venezuela de les te lezen over wat er moet gebeuren. We kunnen onze teleurstelling uiten over bepaalde beslissingen van de Bolivariaanse leiders, maar we moeten ons afvragen: welk alternatief bieden wij dan?
Naar mijn mening zal dat alternatief vorm krijgen binnen de Bolivariaanse Beweging. Er zijn veel intelligente mensen in de beweging die ongetwijfeld nadenken over de volgende fase van de confrontatie met de VS en hoe we ons daarop kunnen voorbereiden. Het eerste wat we moeten doen, is natuurlijk accepteren dat er sprake was van een tactische nederlaag, de wonden likken en weer opstaan. Dat is niet gemakkelijk.
Onze taak als activisten die zich inzetten voor het opbouwen van een solidariteitsbeweging met Venezuela is om door te gaan met het opbouwen van solidariteit, te proberen te begrijpen wat er gaande is, en mee te denken over hoe een nieuwe toekomst eruit zou kunnen zien voor de anti-imperialistische beweging in Venezuela.